Cymraeg i Bawb

Welsh for Everyone

Wythnos 1
Dyddiad: Medi 13

Taith ein Hiaith

"Journey" "Our" "Language"

ADOLYGU

Ydych chi'n cofio…?

- Pryd dechreuodd S4C?
- Pryd daeth y Gymraeg yn bwnc craidd (core subject)?

Gwnewch linell amser (timeline) y Gymraeg.

Siaradwch yn Gymraeg!

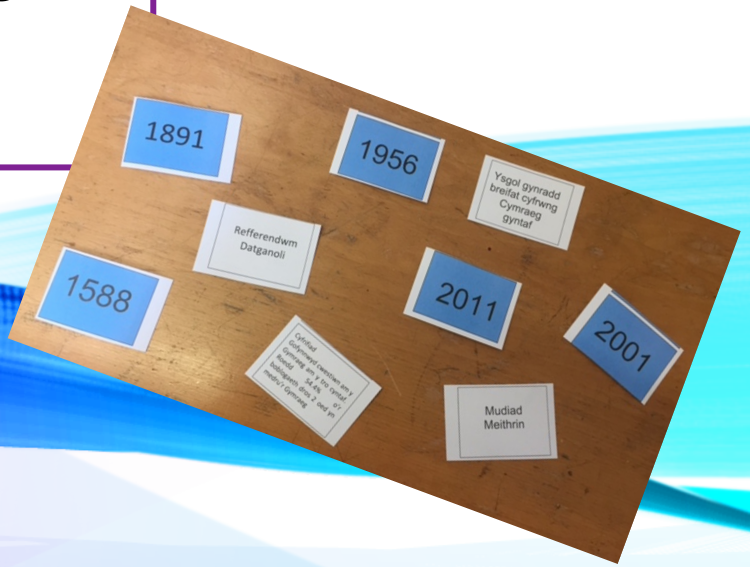

- https://quizizz.com/admin/quiz/start_new/59c118a5a378ac1000767c7b

Nod ac Amcanion

Aims and Objectives

Heddiw, byddwn ni'n…

- Adolygu Ynganu (pronounciation)
- Adolygu ac Ymarfer Cyfarchion Syml
- Dysgu'r dyddiad yn gywir
- Dysgu rhifo yn gywir yn Gymraeg

YR WYDDOR GYMRAEG
THE WELSH ALPHABET

a	b	c	ch	d
dd	e	f	ff	g
ng	h	i	j	l
ll	m	n	o	p
ph	r	rh	s	t
th	u	w	y	

** Consonants ** Vowels ** Double letters

Llafariaid

a e i o u w y

TWO VOWEL SOUNDS

ai ae au	Similar to English *eye*	gwaith, cais, Owain,pennaeth, gwasanaeth(au) cau, adnoddau, gwyliau, dechrau, adrannau.
aw	Similar to English ow in cow	awr, caws, cawl, dawn.
ei eu ey	Similar to English *say*	eich, gweithio, cyfeiriad, gweithgaredd, ceisiadau, teithio, Eurwen, Llangyndeyrn.
oi oe ou	Similar to English oy in *boy*	crynhoi, cloi, troi, rhoi, oed, oer, ddoe, cyffrous,
ow	Similar to English ow in own	Owen, clowch, trowch, rhowch
wy	This sound doesn't occur in English	swyddfa, cwyn, hwyr, hwyl, dwy, bwyd, rhwydd, gorffwys, egwyl, gwyliau

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

AC YN OLAF…. AND FINALLY!

<u>Shhhhh!</u>

<u>Si</u>op <u>Si</u>ân <u>Si</u>ôn <u>Si</u>arad

The ^ (to bach/acen grom) makes the sound a little longer

The accent is usually on the last syllable but one.

Angharad
Gwenllïan

Abertawe

cymylog
dibynnu
llygoden
cwningen

eliffantod
mabolgampau
teledu
ysgwyddau

EICH TRO CHI!

partner	angel	Euros
cell	faint	pump
union	paid	truth
bun	allan	gem
march	campus	afraid
her	hurt	person
murmur	dull	dawn
sail	toes	draw

I LYF LYRNING WELSH!

- Gwd lyc. Ai hôp ddat yw can rîd ddys and ddat it meics sens tw yw. Iff yw can rîd ddys, dden yw ar dwing ffaen and wil haf no problems at ôl in lyrnyng awr ffaen Welsh alffabet.
- Lyrnyng Welsh is ffyn and yw wil enjoi eferi minit.
- Ddis is ddy ffyrst step twards spîcing Welsh. Cîp at it and haf a gô!

Yn eich grwpiau …

Ysgrifennwch unrhyw gyfarchion (greetings) gallech chi eu defnyddio ar ddechrau gwers neu wrth siarad â disgybl yn y coridor.

Cyfarchion
Greetings

Bore da.	*Good morning.*
Prynhawn da.	*Good afternoon.*
Sut ydych chi heddiw?	*How are you today?*
Sut mae?/Shwmai?	*Hia.*
Hwyl fawr.	*Cheerio.*
Da boch.	*Goodbye.*

Noswaith dda	Good evening
Nos da	Good night
Hwyl / Da bo (chi)	Goodbye

TREIGLAD MEDDAL, (CYFARCH GRWP!)

P	B
T	D
C	G
B	F
D	Dd
G	-
Ll	L
M	F
Rh	R

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

P	B
T	D
C	G
B	F
D	Dd
G	-
Ll	L
M	F
Rh	R

Pawb — Bore da, **b**awb

Plant — Prynhawn da, **b**lant

Cyfeillion — Annwyl **g**yfeillion

Gofalus, **bl**ant!

Gwranewch, **b**awb!

SIARAD Â RHYWUN
SAYING "YOU" IN WELSH.

Fel mewn rhai ieithoedd eraill, mae mwy nag un ffordd o ddweud "you" yn Saesneg:

Ti

Chi

Like in some other languages, there is more than one way of saying you in Welsh:

Ti

Chi

TI / CHI

Ti	One person Someone you know well A child
Chi	A group of people One person you don't know One person you don't know well

TEIMLADAU

Sut wyt ti? Sut ydych chi?	How are you?

Da iawn, diolch	Very well, thank you
Iawn	Fine
Gweddol	O.K. / Not bad
Ofnadwy Wedi blino	Terrible Tired

PERSONAL PRONOUNS

YOUR (Singular)	DY
YOUR (Plural)	EICH

PWY YDY PWY?

Pwy wyt ti? Pwy ydych chi?	Who are you?
Beth yw dy enw di? Beth yw eich enw chi?	What's your name?
Catrin dw i	I'm Catrin

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

‘**DY**’ – YOUR (SINGULAR) CAUSES A SOFT MUTATION!!!

P	B
T	D
C	G
B	F
D	Dd
G	-
Ll	L
M	F
Rh	R

Gair	Dy	Eich
Dosbarth		
Bag		
Gwaith		
Llyfr		
Papur		
Cyfrifiadur		

ADOLYGU

- Siaradwch â 5 o bobl:

- Shwmae!
- Bore da!
- Pwy wyt ti?
- Sut wyt ti?
- Dw i'n dysgu Cymraeg.
- Hwyl!

Rhifau a'r dyddiad

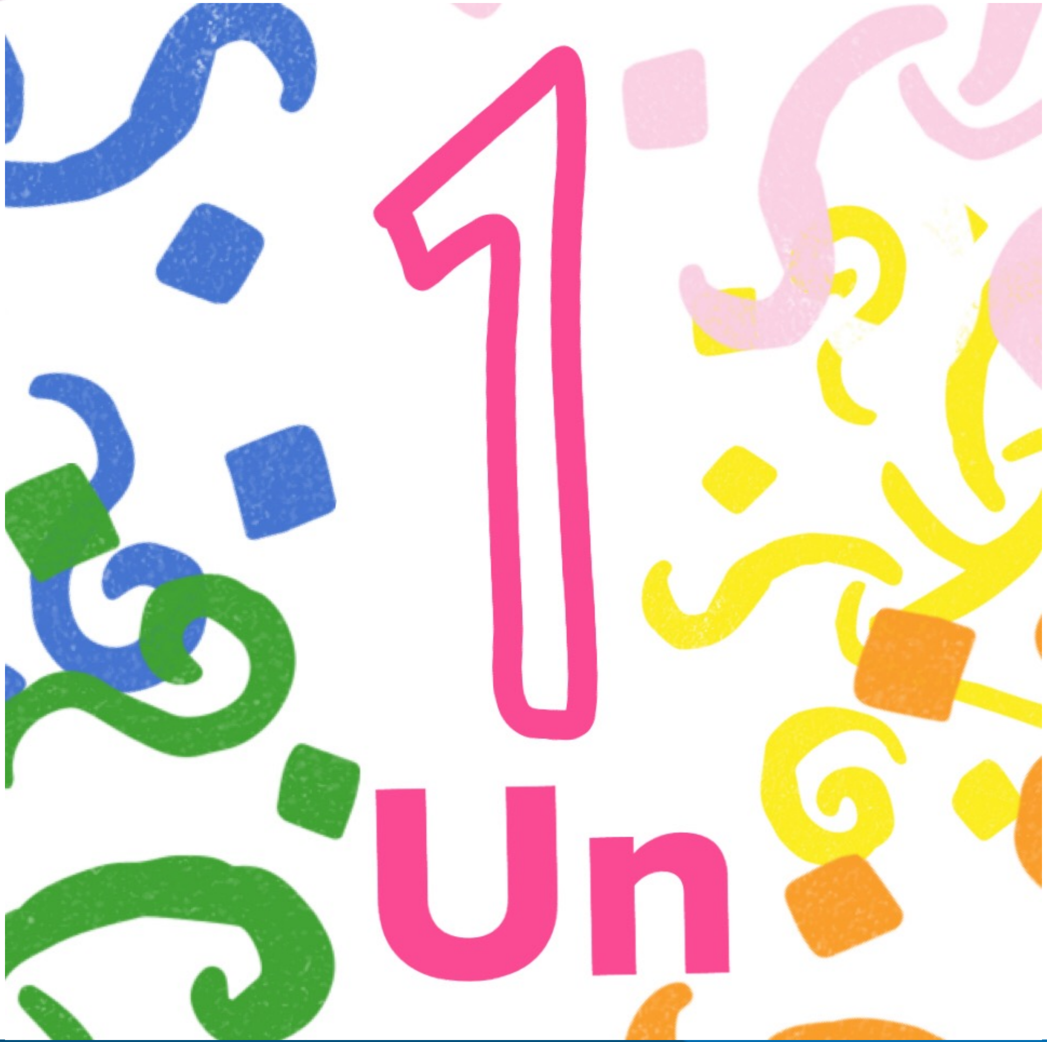
1
Un

2
Dau

3
Tri

4
Pedwar

5
Pump

Chwech

7
Saith

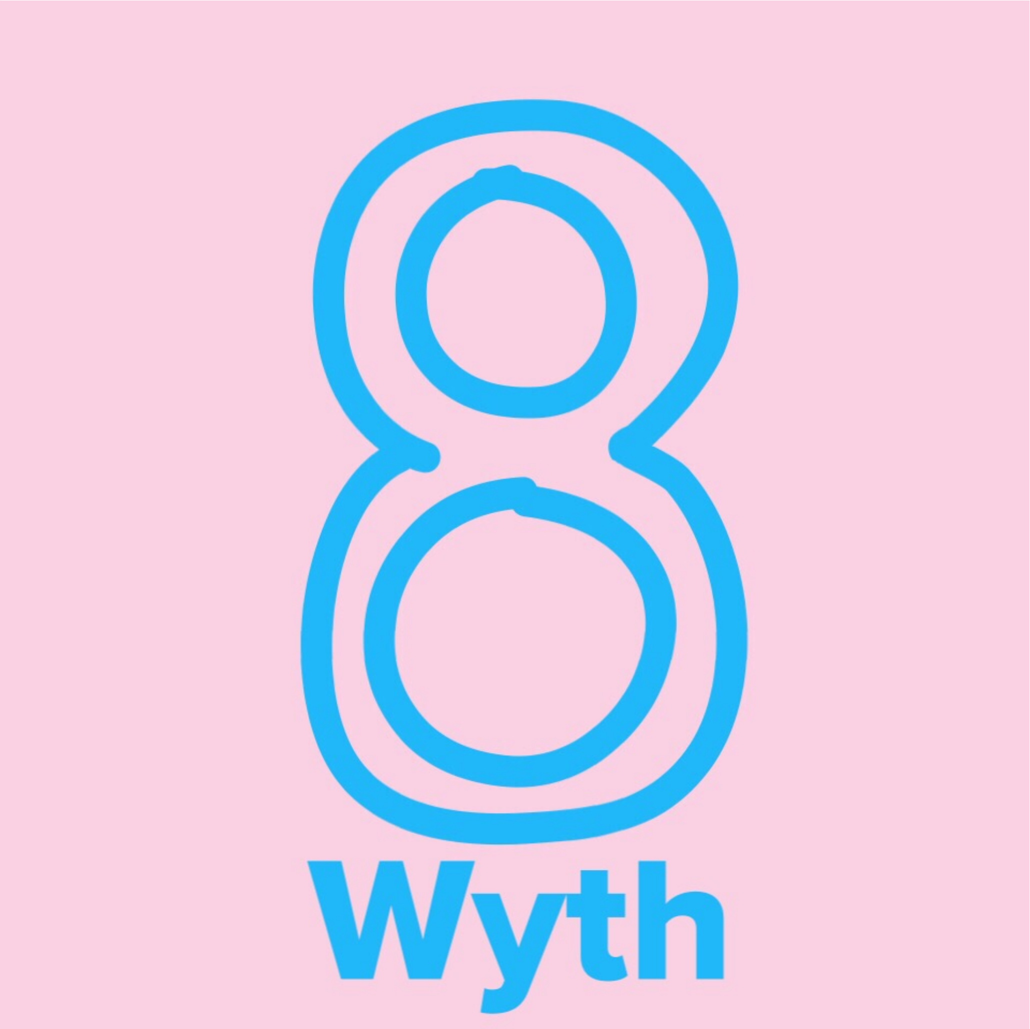
Wyth

9
Naw

10
Deg

Rhifau
Numbers

1	*2*	*3*	*4*	*5*
un	dau	tri	pedwar	pump
6	*7*	*8*	*9*	*10*
chwech	saith	wyth	naw	deg
11	*12*	*13*	*14*	*15*
un deg un	un deg dau	un deg tri	un deg pedwar	un deg pump
20	*21*	*30*	*100*	*1000*
dau ddeg	dau ddeg un	tri deg	cant	mil

RHIFAU

Gwrywaidd/Masculine

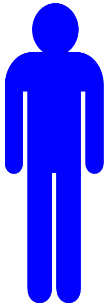

- Un
- Dau
- Tri
- Pedwar
- Pump
- Chwech
- Saith
- Wyth
- Naw
- Deg

Benywaidd/Feminine

- Un
- Dwy
- Tair
- Pedair

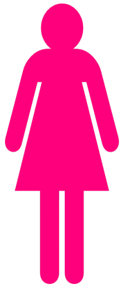

ENWAU BENYWAIDD / GWRYWAIDD

Rhaid defnyddio rhifau benywaidd gydag enwau benywaidd.

You must use feminine numbers with feminine nouns.

Mae treigladau ar ôl rhai rhifau.

There are mutations after some numbers.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

ENWAU BENYWAIDD / GWRYWAIDD

THE DEFINITE ARTICLE

- THE

- Y
- YR
- ’R

MORE MUTATING!!

P	B
T	D
C	G
B	F
D	Dd
G	-
Ll	L
M	F
Rh	R

- SINGULAR FEMININE NOUNS MUTATE AFTER THE DEFINITE ARTICLE

- Apart from 'll' and 'rh' …. !!

Y / YR / 'R

HOW DO WE KNOW IF WORDS ARE FEMININE OR MASCULINE...?

GWR	BEN
□Penderfyniad	problem
□tad	tudalen
□cyfrifiadur	cacen
□bws	brawddeg
□drws	dogfen
□geiriadur	gwraig
□	mynedfa
□llyfr	llinell
□rhew	rhestr

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

RHIFO

Cenedl Enwau

1	un ci	un gath
2	dau gi	dwy gath
3	tri chi	tair cath
4	pedwar ci	pedair cath

RHIFOLION

- Un + treiglad meddal- enwau benywaidd

  e.e. un ci; un gath

  * Ond ni threiglir ll a rh:

  e.e. un llong, un rhaw

- Dau + treiglad meddal

  e.e. dau fachgen
- Dwy + treiglad meddal

  e.e. dwy ferch

Tri + Treiglad Llaes

e.e. Tri chi

SUT YDYN NI'N GWYBOD A YDY GEIRIAU'N FENYWAIDD NEU'N WRYWAIDD?

Mae cliwiau ar gael!

GEIRIAU YN DYNODI GWLAD / RHAN O WLAD - BENYWAIDD

ardal

bro

teyrnas

ynys

talaith

cymdogaeth

*Eithriadau = tir, pentref, cyfandir

ENWAU TREFI / COED - BENYWAIDD

tref	derwen
caer	onnen
dinas	palmwydden

ENWAU TREFI / COED - BENYWAIDD

tref	derwen
caer	onnen
dinas	palmwydden

ENWAU TORFOL – GRŴP O BOBL - BENYWAIDD

cenedl
cymdeithas
cynulleidfa
cynhadledd
ysgol
prifysgol
cerddorfa
pobl

*eithradau: cyngor, dosbarth

TERFYNIADAU BENYWAIDD

- **-ach**, e.e. cyfrinach
- **-aeth**, e.e. tystiolaeth
- **-as**, e.e. cymwynas
- **-eb**, e.e. taleb
- **-eg**, e.e. dameg
- **-ell**, e.e. llinell
- **-en**, e.e. coeden
- **-es**, e.e. ysgrifenyddes
- **-fa**, e.e. derbynfa

Eithriadau amlwg: bachgen, gwasanaeth, hiraeth, pennaeth …

TERFYNIADAU GWRYWAIDD

- **-adur**, e.e. cyfrifiadur
- **-deb**, e.e. undeb
- **-dod**, e.e. undod
- **-der**, e.e. dewrder
- **-had**, e.e. boddhad
- **-iad**, e.e. dymuniad
- **-iant**, e.e. llwyddiant
- **-rwydd**, e.e. euogrwydd
- **-yn**, e.e. plentyn

RHIFAU + OEDRAN

- Un oed
- Dwy oed
- Tair oed
- Pedair oed
- Pump oed
- Chwech oed
- Saith oed
- Wyth oed…….

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

CYFRI

- Defnyddio ffurf unigol yr enw

  Dau gi
  Dim
- Dau gwn

SAWL A FAINT?

Ffurfio'r cwestiwn …

Sawl gydag enw unigol – Sawl plentyn sydd yn y dosbarth?

Faint gydag enw lluosog, ond cofiwch yr 'o' a'r treiglad!

Faint o blant sydd yn y dosbarth?

Ateb y cwestiwn …

Gallwn ateb y ddau gwestiwn trwy roi rhif yn lle faint/sawl …

Sawl plentyn sydd yn y dosbarth? Naw plentyn sydd yn y dosbarth.

Faint o blant sydd yn y dosbarth? Naw o blant sydd yn y dosbarth.

Matiau CCC

Y Cyfnod Sylfaen:

Rhif

Rhifau

un	1
dau	2
tri	3
pedwar	4
pump	5
chwech	6
saith	7
wyth	8
naw	9
deg	10
un deg un	11
un deg dau	12
un deg tri	13
un deg pedwar	14
un deg pump	15
un deg chwech	16
un deg saith	17
un deg wyth	18
un deg naw	19
dau ddeg	20
dau ddeg un	21
tri deg	30
pedwar deg	40
pum deg	50
chwe deg	60
saith deg	70
wyth deg	80
naw deg	90
cant	100
mil	1000
miliwn	1000000

Geirfa *Vocabulary*

cownter (g) / i	*counter / s*
chwarter	*a quarter*
digid (g) / au	*digit / s*
hanner	*half*
nesa	*next*
ar ôl	*after*
cyn	*before*
llai	*less*
lleiaf	*least*
mwy	*more*
mwyaf	*most*

Berfau	***Verbs***
adio	*to add*
lluosi	*to multiply*
rhannu	*to share / divide*
tynnu	*to subtract*

Paratoi	***Preparation***
Wyt ti eisiau chwarae loto rhif?	*Do you want to play number lotto?*
Pwy sy eisiau chwarae bingo?	*Who wants to play bingo?*

Offer	***Equipment***
Ble mae'r sgwâr cant?	*Where's the hundred square?*
Oes cownteri yn y bocs?	*Are there any counters in the box?*

Iaith chwarae	***Language of play***
Pa rif ydy hwn?	*What number is this?*
Pa rif sy nesa?	*What number is next?*
Beth sy nesa?	*What's next?*
Pa rif sy'n dod ar ôl dau?	*What number comes after two?*
Sawl pensil sy ar y bwrdd?	*How many pencils are there on the table?*
Beth ydy dau a dau?	*How much is two and two?*
Beth ydy pedwar adio tri?	*How much is four add three?*
Beth ydy deg tynnu wyth?	*How much is ten take away eight?*
Beth ydy hanner pedwar?	*How much is half of four?*
Faint o flociau?	*How many blocks?*
Cyfrwch 'da fi / efo fi.	*Count with me.*
Sawl digid?	*How many digits?*
Faint yn fwy na dau ydy pedwar?	*How many more than two is four?*

Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant
University of Wales Trinity Saint David

Gêm: Trefnu Rhifau

Y lleiaf

Y mwyaf

Kahoot Rhifau

Dyddiau'r wythnos
The days of the week

Dydd Sul	*Sunday*
Dydd Llun	*Monday*
Dydd Mawrth	*Tuesday*
Dydd Mercher	*Wednesday*
Dydd Iau	*Thursday*
Dydd Gwener	*Friday*
Dydd Sadwrn	*Saturday*

Misoedd y flwyddyn
The months of the year

01	Ionawr
02	Chwefror
03	Mawrth
04	Ebrill
05	Mai
06	Mehefin

07	Gorffennaf
08	Awst
09	Medi
10	Hydref
11	Tachwedd
12	Rhagfyr

Ysgrifennu'r dyddiad

Writing the date

1af - y cyntaf	11eg - yr unfed ar ddeg
2il - yr ail	12fed - y deuddegfed
3ydd - y trydydd	13eg - y trydydd ar ddeg
4ydd - y pedwerydd	14eg - y pedwerydd ar ddeg
5ed - y pumed	15fed - y pymthegfed
6ed - y chweched	16eg - yr unfed ar bymtheg
7fed - y seithfed	17eg - yr ail ar bymtheg
8fed - yr wythfed	18fed - y deunawfed
9fed - y nawfed	19eg - y pedwerydd ar bymtheg
10fed - y degfed	20fed - yr ugeinfed

21ain - yr unfed ar hugain
22ain - yr ail ar hugain
23ain - y trydydd ar hugain
24ain - y pedwerydd ar hugain
25ain - y pumed ar hugain
26ain - y chweched ar hugain
27ain - y seithfed ar hugain
28ain - yr wythfed ar hugain
29ain - y nawfed ar hugain
30ain - y degfed ar hugain
31ain - yr unfed ar ddeg ar hugain

Beth sydd wedi digwydd yma?

Mawrth y 1af

Y 1af o Fawrth

P	B
T	D
C	G
B	F
D	Dd
G	-
Ll	L
M	F
Rh	R

BETH YDY'R DYDDIAD HEDDIW?

A'r dyddiad yw ...

1af y cyntaf	2il yr ail	3ydd y trydydd	4ydd y pedwerydd	5ed y pumed
6ed y chweched	7fed y seithfed	8fed yr wythfed	9fed y nawfed	10fed y degfed
11eg yr unfed ar ddeg	12fed y deuddegfed	13eg y trydydd ar ddeg	14eg y pedwerydd ar ddeg	15fed y pymthegfed
16eg yr unfed ar bymtheg	17eg yr ail ar bymtheg	18fed y deunawfed	19eg y pedwerydd ar bymtheg	20fed yr ugeinfed
21ain yr unfed ar hugain	22ain yr ail ar hugain	23ain y trydydd ar hugain	24ain y pedwerydd ar hugain	25ain y pumed ar hugain
26ain y chweched ar hugain	27ain y seithfed ar hugain	28ain yr wythfed ar hugain	29ain y nawfed ar hugain	30ain y degfed ar hugain
31ain yr unfed ar ddeg ar hugain				

Ionawr	Gorffennaf
Chwefror	Awst
Mawrth	Medi
Ebrill	Hydref
Mai	Tachwedd
Mehefin	Rhagfyr

Y cyntaf o Fawrth
Y cyntaf o fis Mawrth
Mawrth y cyntaf

Mawrth 1af
1 Mawrth

Misoedd y flwyddyn – months of the year

Ionawr	Chwefror	Mawrth	Ebrill	Mai	Mehefin	Gorffennaf	Awst	Medi	Hydref	Tachwedd	Rhagfyr

Ionawr	October
Ebrill	March
Mai	August
Chwefror	September
Mehefin	January
Awst	July
Hydref	February
Rhagfyr	November
Medi	June
Mawrth	December
Gorffennaf	April
Tachwedd	May

Dyddiadau arbennig!

Dydd Calan – New years day (Ionawr)
Dydd Sant Ffolant – St Valentine's day (Chwefror)
Dydd Mawrth Crempog – Shrove Tuesday (Chwefror)
Dydd Gwyl Dewi – St Davids Day (Mawrth)
Sul y mamau – Mothers day (Mawrth)
Ffwl Ebrill – April Fool's day (Ebrill)
Sul y blodau – palm Sunday (Ebrill)
Dydd Gwener y Groglith – Good Friday (Ebrill)
Sul y Pasg – Easter Sunday (Ebrill)
Calan Mai – May day (Mai)
Sul y Tadau – Fathers day (Mehefin)
Gorffen ysgol – Finish school (Gorffennaf)
Gwyliau'r haf – summer holidays (Awst)
Dechrau'r ysgol – start school (Medi)
Calan Gaeaf – Halloween (Hydref)
Noson Guto Ffowc – Guy fawkes Night (Tachwedd)
Dydd Nadolig – Christmas day (Rhagfyr)

Gweithgaredd/ Ymarfer:

Pryd mae….

Pryd mae nos galan?

Pryd mae dydd Nadolig?

Y DYDDIAD YW…

- Ysgrifennwch y dyddiadau hyn yn llawn:

1) Mawrth 23
2) 18 / 5
3) Rhagfyr 31
4) 14 / 6
5) 19 / 7

Y DYDDIAD YW…

- Ysgrifennwch y dyddiadau hyn:

1) Medi 15
2) 30 Ionawr
3) Awst 14
4) 1 Chwefror
5) Mehefin 25

GÊM ...

Ionawr
Chwefror
Mawrth
Ebrill
Mai
Mehefin
Gorffennaf
Awst
Medi
Hydref
Tachwedd
Rhagfyr

ARIAN, ARIAN, ARIAN!

Un geiniog

Dwy geiniog

Tair ceiniog

Pedair ceiniog

pum ceiniog

chwe cheiniog

Deg ceiniog

Ugain ceiniog

Hanner can ceiniog

Punt neu
Un bunt

Dwy bunt

Tair punt

Pedair punt

Pum punt

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Kahoot!

Kahoot Arian

FAINT O'R GLOCH YDY HI

MAE HI'N……

TREIGLAD MEDDAL AR ÔL 'YN'